

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1764

Caput V.

[urn:nbn:de:bsz:31-295098](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295098)

CAPUT V.
 JOHANNES II.
 TREVIRENSIS ELECTOR.

§. I.

Johannes, tertio-genitus (a) Jacobi I. filius, (b) Johannis
initia.
 ex sententia Genealogorum natus est d. IX.
 Febr. A. 1430. TRITHEMIUS diem
 XIV. Junii ponit. (c)

Johannes a prima ætate ecclesiastico statui destinatus fuit
 a patre. Hic testamento annuam ei assignavit pensionem; cujus

Tom. II.

Bb 2

- (a) Johannem Carolo & Bernhardo fratribus ætate fuisse minorem, facile perspicimus, quod his inter se terras partientibus, Johannes ad Ecclesiam transiit. In testamento patris Jacobi Johannes Bernhardo fratri postponitur.
- (b) Duplicem errorem errat BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 290. ubi Johannem Bernhaldi Marchionis & Margarethæ Lotharingicæ filium scribit.
- (c) *Chron. Hirsaug.* ad A. 1430. Scriptor hic qui in definiendo die natali Jo-

JOH. II.

dimidia pars, simulac beneficium ecclesiasticum obtinuerit, cessaret: altera quoque extingueretur, si ad Episcopatum pervenerit.

Juvenis ille nondum confirmatæ ætatis in Moguntina, Trevirensi & Argentinenfi Ecclesiis Canonicatus accepit. (d)

§. II.

Fit Elector Trevirensis,

A. 1456. (e) mortuo Jacobo Sirckano, Electore Trevirensi, a XV. Canonicis Capitularibus Archiepiscopus designatus est, die XXI. mensis Junii. (f) Ex opposita parte quatuor ele-

hannis Archiepisc. horam cum minut. notat, sibi ipsi contrariatur. A. 1456. ubi de electione ejus in Archiepiscopum agit, nonnisi XXII. ætatis annos ei tribuit. A. 1503. quo obiit Johannes, LXXIX. annos eum complevisse scribit.

(d) SERARIUS *Reum Moguntiacarum* Tom. II. p. 339.

(e) PETRVS MERSSAËVS CRATEPOLIVS in *Catalogo Archiepiscoporum Trevir.* Cap. 100. electionem hanc in A. 1449. Basiliensis Lexici Concinnatores in A. 1451. Johannis electionem rejiciunt, quibus annis superstes fuit Jacobus, Johannis decessor, uti diplomata apud HONTHEMIVM ostendunt. In Instrumento renuntiationis, quo Georgius Marchio renuntiat suis juribus A. 1454. Johannes adhuc vocatur Marchio, & Alberto Brandenburgico postponitur. AENEAS SYLVIVS in *descriptione Germaniæ* Cap. 13. electionem ejus sub Calixto III. ponit, qui nonnisi A. 1455. creatus est Papa.

(f) GESTA TREVIR. *Mscpt.* apud HONTHEM. *Hist. Trevir. Dipl.* Tom. II. p. 426. not. a). TRITHEMIVS *Chron. Hirsaug.* ad A. 1456. BROWER.

gerant Johannem, ex Bavariae Ducibus, Stephani filium, cui Philippus Burgundiae Dux, Princeps vicinus & potens, maxime cupiebat. (g) Alii Diethero Isenburgico adhærebant, Ecclesiae Moguntinae & Trevirensis Canonico, qui dein ad Moguntinam sedem evectus. At suffragiorum numero & auctoritate præstabant, qui Archiepiscopum postulabant (h) Johannem nostrum Badensem, quem præter natalium splendorem, ingenii vires morumque suavitas commendarunt præ aliis. (i)

Bb 3

Annal. Trev. Lib. XIX. p. 219. add. Inscriptio apud BROWER. loc. cit. pag. 306.

- (g) ANONYMVS PALAT. p. 185. Johannem hunc Palatinum neque TRITHEMIVS, neque GESTORVM TREVIRENSIVM *Auctor Anonymus* memorant; qui Dietherum modo Isenburgicum Johannis Badensis æmulum produunt; at meminit ejus AENEAS SYLVIVS, qui de electione hac Trevirensium ita scribit loco allegato: „ Cujus (Johannis) ætatis defectum singularis virtus redemit & majorum suorum imagines suppleverunt. Nam familia Badensis, claris illustrata titulis, nullum unquam non egregie sapientem virum produxit. Annuit votis Capituli Rom. Præful, quamvis Philippus, Burgundionum princeps potentissimus, ac de Romana Ecclesia optime meritus, alium ex Domo Bavariae in illa ecclesia peteret, suis circumdata dominiis, Pontificem. Add. cap. 75.

- (h) Johannes tum circiter XXVI. annos habebat, unde postulari, non eligi poterat, adeoque dispensatione Summi Pont. opus habuerat.

- (i) GESTORVM TREVIR. *Auctor optimæ eum indolis & acuti ingenii pro*

Hic altero statim post electionem die, comitante Carolo Marchione fratre, palatium ingressus, plura Ecclesiae Trevirensis Castra in possessionem accepit. Missis Romam legatis, magno labore, gravibusque impensis a Calixto III. Pontifice confirmationem obtinuit, quam Dietherus, æmulus ejus impedire studuerat. (k). Die XXV. Oct. a Pontifice Maximo ornatus est Pallio. A. 1462. consecratus est Sarburgi a Georgio fratre suo, Antifite Metensi. Quo anno etiam triga fratrum, Carolo, Georgio & Marco comitatus, pompa solenni Urbem Trevirensis intravit, more majorum. Cives in ejus verba jurant. (l)

sua ætate adolescentem adpellat. TRITHEMIVS ad A. 1456. principem eum mansuetissimum, liberalem, affabilem, justum & rectum, amatorem cleri, defensorem pauperum, ac magnificum conservatorem subditorum agnoscit.

(k) GESTA TREVIRENSIA *Msspt.* apud HONTHEIM. *Hist. Trevir. Dipl.* Tom. II. pag. 426. not. a. JOANNIS AD SERARIUM *Rerum Mogunt.* Lib. V. pag. 771. KYRIANDER in *Annalibus Augustæ Trevirorum* Parte XV. pag. 206.

(l) GESTA TREVIR. cap. 170. in HONTHEMII *Prodromo Histor. Trevir.* Parte altera p. 853. & 854. KYRIANDER loco alleg. p. 206. seqq. BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 291. & 293. In anno consecrationis dissentiunt scriptores: KYRIANDER ad A. 1458. *Autor Anonymus* GESTOR. TREVIR. ad A. 1452. eam refert.

§. III.

Johannes ex Badensium stirpe in Trevirensi sede fuit primus Elector. BERNHARDUS ZECHIUS (m) jam A. 1436. Jacobum quendam ex Marchionibus Badæ, Genealogiæ Badensi & Archiepiscoporum Trevirensium Catalogo ignotum, Archipræsulem constituit, quem ex Saxonice Electoralibus actis eruisse se putavit; miratus, ante se observasse neminem, tres ex Badensi Domino Marchiones intra LXX. annos Trevirensi occupasse solium, Jacobum nempe suum, quem profert, Johannem & Johannis ex fratre pronepotem Jacobum. Verum enimvero efficto suo Jacobo Badensi Zechius ea omnia adscribit, quæ Jacobo ex Sirckiiis Lotharingicis, decessori Johannis, haud dubie tribuenda. Hic enim Burgundiæ Ducem Ducesque Saxonie, Cæsareus arbiter, Confluentiam invitavit, ut eorum lites dirimeret. Hic pacta cum Wilhelmo Duce Saxonie inivit. Sirckius Rabano, Archiepiscopatum resignanti, successit, atque adeo inter eos Jacobus Badensis non invenit locum. (n) Non alius profecto illis temporibus vixerat Marchio, quam Jacobus, pater Johannis, qui omnem Mar-

Primus
exBaden-
sium stir-
pe.

(m) *Europaischer Herold* Tom. I. p. 502.

(n) PETR. MERSSAEVS CRATEPOLIVS in *Catalogo Electorum Ecclesiast.* in GVALTERI (Gruteri) *Chronico Chronicorum Ecclesiast.* Tom. I. pag. 1470.

Joh. II.

chionatum tenuerat solus. Ab axioma *Serenitatis*, (o) quo Wilhelmus Saxoniae Dux Jacobum Sirckium compellat, Zechianae conjecturae nullum pondus accedit. Axioma hoc Principibus secularibus tum nondum erat solenne; nec in ipsa Badensi Domo receptum ante Christophorum Marchionem. Baltheus, in sigillo conspicuus, ad quem Zechius praesertim quoque provocat, nihil aliud quam similitudinem inter Insignia Sirckiana & Badensia indicat. Insigne hoc Sirckii non modo cum Domo Badensi, sed & cum Argentinatibus, aliisque multis commune est. Florentissimi rerum Trevirensium scriptores, BROWERVS, (p) CRATEPOLIVS, (q) HONTHEMIVS, (r) Jacobum hunc Zechianum ignorant, quem profecto Genealogicae & Chronologicae rationes excludunt.

§. IV.

Acta ab
A. 1457.

Initio regiminis foedus Comitum, Dynastarum, Nobilium ac Civitatum Dioecesis Trevirensis, pro defensione mutua jurium ac libertatum suarum initum, auctoritate Calixti III. Pontificis & Friderici IV. Imperatoris dissolvit Johannes. Cum civitatibus,

(o) *Durchlauchter.*(p) *Annalium Trevir.* Tom. II. p. 279.

(q) In Catalogo loc. alleg.

(r) *HIST. TREVIR.* Tom. II. p. 389.

tibus, arcibusque Nobiles in obsequium Archiepiscopi redierunt. (s)

A. 1458. Vindobonam iter instituit, ibique de feudis & regalibus solenniter investitus, præter veterum privilegiorum confirmationem, nova ab Imperatore jura obtinuit. (t)

In Moguntino bello, Johannes una cum Carolo & Georgio ^{Bellum Moguntinum.} fratribus Adolpho contra Dietherum adhæsit, uti supra ostensum. Adolphus quartam Lansteinenfis vectigalis partem pro sumtibus in bellum factis, oppigneravit Johanni, addita potestate quartam hanc colligendi, simulac Lansteinium Diethero fuerit ereptum. (u) Oppidum hoc, Confluentiæ vicinum, Dietherus firmaverat præfidiis, indeque in subiectam regionem frequentes cædes & rapinas agebat. Johannes defendendis suis finibus, & occupando vectigali, in quod jus acceperat, valido exercitu collecto, A. 1462. Lansteinium bis obsedit; at Palatinis fortiter se defendentibus, re

Tom. II.

Cc

(s) Tabulas hujus fœderis cum mandato Frid. IV. Imp. exhibet HONTHEIM. *Cod. Dipl. Trevir.* Tom. II. p. 423. & 428. Addatur KYRIANDER *Anal.* Part. XV. pag. 208. & BROWERVS *Anal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 291.

(t) Diplomata] exhibet HONTHEIM. loc. alleg. num. 840. Adde GESTA TREVIROR. in ejusdem *Prodromo Histor. Trevir.* Part. II. p. 853.

(u) Data est Charta Kalendis Januarii 1462. JOANNIS AD HELWICHIVM de *Diffidio Mogunt.* in SERARII *Rev. Mogunt.* Tom. II. pag. 162.

Joh. II.

infecta discessit. (x) Moguntinæ hæ turbæ anno sequenti transactione sopitæ sunt. (y)

Diurnas autem cum Trevirensi Civitate lites A. 1469. Johannes denique ea lege composuit, ut suprema jurisdictione facta ac civili retenta, Scabinos creandi, triumque ex opificum tribus magistrorum constituendorum servata potestate, cetera cum urbis magistratu communicaret, civesque a pedagio & ripatico ad tempus liberos pronuntiaret. (z)

Eodem anno Johannes liberorum Caroli fratris sponsalia magnifico apparatu celebravit Confluentiæ. Zimburgam neptem Engelberto, Nassoviæ Comiti; Ottiliam, Philippi Catimelibocensis Comitis filiam, Christophoro collocavit, ex fratre Carolo nepoti. (a)

§. V.

Acta ab
A. 1470.

A. 1470. lites Johannem inter Trevirenses & Fridericum Palatinum Electorem, ut Spanheimensem Comitem, de jure in Mosellam agitatae, Georgii, ex Badensium familia Metensis Episcopi, sententia compositæ fuerunt. Georgius Regale hujus

(x) TRITHEMIVS *Chron. Hirsaug.* ad A. 1462.

(y) Vid. supra in vita CAROLI March.

(z) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 297. KYRIANDER loco alleg. pag. 210. conventionem hanc conceptam quidem, sed non impletam fuisse tradit.

(a) BROWER. loc. alleg.

fluminis a rivo *Dillemerbach* infra *Remich* usque ad Rhenum, Electori atque Ecclesiae Trevirensi competere & ablatas piscatoribus Spanheimensibus res jure captas fuisse censuit. (b)

A. 1471. ad Comitiam Ratisbonensiam cum Marco fratre & lectissimo provincialium Comitatu profectus, institutis de bello Turcico deliberationibus interfuit. Ibidem ei & Moguntino atque Brandeburgico Electoribus cum Philippi Burgundiae Ducis oratoribus nata contentio; qui ante Electorum absentium legatos sibi locum vindicabant. Res ita transacta est, ut Burgundici legati ante faciem Caesaris, inter oratores regios, collocarentur. (c) Finitis Ratisbonensibus Comitibus Elector Caesarem Badam & inde Argentinam secutus est. (d)

Antiquissimam literarum apud Treviros scholam, qua apud Germanos nulla vetustior est, ampliare jam decreverat Archipraeful Jacobus. At successor Johannes A. 1472. executus est opus. Hic acceptis duobus aureorum millibus, quos negotio huic impenderat, Nicolai V. Pontificis literas, Jacobo Archiepiscopo jam A. 1454. concessas, Senatui Trevirensium tradidit & novas insuper a Sixto IV. Pontifice impetravit. Instituta est Universitas

Universitas
Trevirensis.

Tom. II.

Cc 2

(b) HONTHEIM, *Histor. Dipl. Trevir.* Tom. II. p. 453. num. 859.

(c) JO. ANT. CAMPANVS *Epistolar.* Lib. VI. Ep. XII. in FREHERI *Scriptor. Rer. Germ.* Tom. II. p. 296.

(d) KYRIANDER p. 207. *GESTA TREVIROR.* cap. 170.

Joh. II.

studiorum ac solenni Magistratus edicto nuntiata est orbi die XVI. Martii 1473. Cancellariatum ejus perpetuum sibi Antistes servavit. (e)

Eodem anno Cæsari, Treviros ad Comitata venienti, cum Christophoro ex fratre nepote & selectis aliquot nobilium turmis, magna pompa obviam processit Johannes, atque in sumtuoso illo Caroli Burgundi convivio secundum ab Imperatore tenuit locum. (f) Carolus promissam a Cæsare regiam cum non accepisset coronam, Trevis rediens, Archiepiscopales male habuit terras.

Circa id tempus Sixtus IV. Pontifex Abbatiam Prumiensem vicinam Johanni Archiepiscopo ad dies vitæ concessit; id quod Fridericus Imperator literis Augustæ datis, ratum habuit. (g)

§. VI.

Acta ab
A. 1474.

A. 1474. Fridericus Imperator quum Carolus Burgundus Novesium oppugnaret, exercitum ad urbem liberandam ad-

(e) KYRIANDER loco alleg. p. 268. sqq. HONTHEIM. *Histor. Treviror. Diplom.* Tom. II. p. 325. & 417. NELLERI *Jurisprudentia Trevirorum sub Germanis* in HONTHEIMI *Prodromo Historiæ Trevir.* Part. I. p. 527. & 539. sqq.

(f) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 300. & 302.

(g) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. p. 459. num. 864.

duxit. Johannes noster cum copiis eum secutus est, atque conflictui ad Novesium insequenti anno interfuit. (*h*)

A. 1476. cum Diethero Moguntino & Friderico Palatino, Electoribus, pactus est, ut a vectigalium in Rheno solutione nemo esset immunis, quo tollerentur abusus. (*i*)

A. 1477. Johannes una cum Georgio, Metensi Episcopo & Ludovico, Bavarizæ Duce, legatus a Cæsare in Belgium missus, confirmationem matrimonii Maximilianum inter Archiducem & Mariam Burgundicam, in Conventibus Ordinum, Gandavi & Lovanii habitis, obtinuit. Omnium Ordinum Proceres cum Johanne Archiepiscopo ejusque fratribus, Carolo & Georgio obviam Maximiliano progressi, Colonia Agrippina eum Gandavum deduxerunt, ubi pompa vere regia celebratæ sunt nuptiæ. (*k*)

Idem Elector brevi post cum Moguntino in Galliam a Maximiliano Archiduce missus est, de successione Burgundica terrarumque ablatarum restitutione cum Ludovico XI. Rege acturus. Hic Electoribus, Insulam venientibus, securitatem itineris denegavit; unde re infecta ad Maximilianum redierunt. (*l*)

C c 3

(*h*) BROWERVS pag. 304.

(*i*) HONTHEIM. pag. 467. & 470. num. 871. & 873.

(*k*) PONTVS HEYTERVS *Rerum Austriacar.* Lib. I. cap. 7. FVGGER.

Oesterr. Ehrensp. Lib. V. cap. 26. pag. 854. & BROWER. loc. cit. pag. 306.

(*l*) FVGGER loc. alleg. cap. 28. p. 877.

Joh. II.

A. 1478. exorto inter Civitatem Trevirensē & Manderfcheidios bello, quum dubio sæpe Marte pugnatum esset, Johannes Archiepiscopus inter eos pacem restituit. (m)

A. 1482. Matthias Corvinus, celebratissimus ille Hungariæ Rex, Præfuli nostro victoriam, quam Matthias Gerebius Croatiae præfectus a Turcis ad Savi ripam reportaverat, nuntiavit, addens: „Hujus victoriæ lætitiā cum Johanne se eo communicasse libentius, quod eum in Imperio principem unicū norit, qui prosperis rei Christianæ successibus vel maxime faveat.“ (n)

Eodem anno exorta apud Confluentinos seditio Capituli Trevirensis intercessione composita fuit. Senatus omnis cum selectis e civium ordine, ad Electoris genua prostratus, delictorum veniam petiit. (o)

§. VII.

Acta ab
A. 1486.

A. 1486. Johannes noster cum reliquis Electoribus Maximilianum Archiducem Francofurti Regem renuntiavit, eumque & Fridericum Imperatorem honorifico Comitatu, ad peragenda coronationis solennia profectus est Aquisgranum. (p) Ibi

(m) GESTA TREVIROR. cap. 186. in HONTHEM. *Prodrom.* Part. II. pag. 874.

(n) Literas has exhibet BROWERVS loc. alleg. p. 308.

(o) HONTHEIM loc. alleg. num. 871. & 873. p. 467. & 470.

(p) TRITHEMIVS ad h. A. & BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 308.

una cum Moguntino & Coloniensi coronam novo Regi imposuit. (q)

A. 1487. in Comitibus Noribergensibus auctoritate apud ordines & gratia floruit; pax publica ut firmaretur, fortiter contendens. (r)

A. 1488. cum Winnebergiis Nobilibus implicitus bello, Beilsteiniam arcem obsedit; sed Johannis Bavariae Ducis & Comitibus Wirtenbergae interventu sunt compositae lites. (s)

Eodem anno Johannes noster cum Archiepiscopo Coloniensi convenit, ut in decretis electionis Regis Romanorum Trevirensis & Coloniensis nomina sua alternatis vicibus, primo loco, subscriberent. Maximilianus Romanorum Rex quum ante biennium eligeretur, primus subscripsit Trevirensis. Unde jus primae subscriptionis sequenti electione Coloniensi competiit. Eadem alternationis ratio observanda in posterum; ita tamen, ut Elector praesens absentis praeferatur legatis; utque in suis quisque Archi-Cancellariatibus praelationis jure, Aurea Bulla firmato, utatur. (t)

(q) *Acta Coronationis* in FREHERI *Scriptor. Rev. Germ.* Tom. III. p. 31.

(r) BROWERVS loc. alleg. FVGGER in *Speculo Austr.* Lib. V. c. 34.

(s) GESTA TREVIROR. cap. 171. in HONTHEIMI *Prodromo* Part. II. pag. 855. KYRIANDER in *Annal.* Part. XV. p. 208.

(t) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. num. 876. pag. 475. Hodie Elector Trevirensis absque alternandi necessitate priori loco suffragium init, omnibusque Imperialibus decretis primus ipse subscribit. Alter-

JOH. II.

A. 1490. & 1492. varias cum Electoribus Rhenensibus de communi moneta aurea & de commercio Rhenano conventiones inivit. (u)

Jacobus
Bad.
Coadju-
tor.

A. 1493. Johannes noster Jacobum, Christophori Marchionis filium, adeoque fratris sui Caroli I. nepotem, futurum successorem elegit. Alexander VI. jus succedendi firmavit. Refragantibus quibusdam Canonicis, varias inter ambages, protracta res est, dum viveret Johannes. (x)

Hic A. 1495. Comitibus Wormatiensibus, in quibus denique Pax publica in perpetuum stabilita, interfuit. Impetravit Johannes diploma, quo cum veterum regalium confirmatione nova a Cæsare privilegia, & inter hæc D. Maximini Abbatem investiendi jus, accepit. (y)

§. VIII.

Bellum
Boppard.

A. 1497. natum est ei cum Boppardiensibus bellum. Boppardia, Imperialis quondam civitas, jam inde a Ludovici Bavari & Ca-

natio autem ad prærogativam in eundo, stando sedendoque usu restricta est. MOSER *Chur-Trierisches Staats-Recht* Cap. 4. §. 3. seqq.

(u) HONTHEIM loco alleg. num. 881. 882.

(x) *Ibidem* num. 883. pag. 491. TRITHHEMIVS *Chron. Hirsaug.* ad A. 1500. & BROWER. loco alleg. p. 315.

(y) HONTHEIM *Histor. Diplom. Trevir.* Tom. II. num. 886. 887. 888. pag. 494. sqq. add. BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. p. 312.

& Caroli IV. temporibus Ecclesiæ Trevirensi oppignerata, ægre cum ferret libertatis jacturam, consilio nobilium Civitatis, quibus cum Archiepiscopo intercedebant lites, missis clam ad Comitum Wormatiensium A. 1495. legatis, insignia a Maximiliano Imperatore privilegia, in scio Electore, impetraverat. Revocavit ea paulo post Cæsar. At Boppardienses, ejecto Archiepiscopi Sculteto, Arcem Boppardensem, mediocri præsidio firmatam, obsederunt. Johannes, vocatis in auxilium Philippo Palatino Electore, Wilhelmo Hassiæ Landgravio, Christophoro Marchione Badensi aliisque Principibus, cum duodecies mille militum exercitu Boppardiam obsidione cinxit & in potestatem accepit. Johannes, Palatinus Comes, lineæ Simmerensis, deditionis leges conscripsit, quibus inter alia cautum est, ut Boppardienses, salva vita, honoribus & bonis Civitatem Archiepiscopo cum omni jurisdictione & imperio traderent. Johannes autem impensarum nomine, magnas pecuniæ summas Principibus sociis erogavit, quo factum, ut exhausto ærario, Trevirensis ecclesiam debitis oneraret. (z)

Tom. II.

Dd

(z) TRITHEMIVS ad A. 1497. pag. 564. & *Acta* apud HONTHHEMIVM *Histol. Diplom. Trevir.* Tom. II. pag. 501. seqq. add. BROWER. loc. alleg. p. 314. sq. & GESTA TREVIR. cap. 171. in HONTHHEM. *Prodromo Histol. Trevir.* Part. II. p. 854.

Joh. II.

§. IX.

Obitus.

Obiit Johannes septuagenarius senex A. 1503. die IX. Febr. (a) Pontificatus sui A. XLVII. ætatis LXXIII. (b) Pulveris pyrii incendio, supra conclave, in quo versabatur, Cochemii quadriennio ante obitum orto, imminens vitæ periculum evaserat. Corpus ejus ex Ehrenbreitsteinia arce Confluentiam translatum, atque in S. Nicolai Choro summi templi conditum est, quod ipse sibi dum viveret, exstruxit. (c)

§. X.

Chara-
cter.

Liberalitatem ejus atque justitiam celebrant rerum Trevi-

(a) BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 318. TRITHEMIVS ad A. 1503. XIX. Febr. obiisse tradit Johannem, sed perperam.

(b) Errat TRITHEMIVS loco alleg. qui LVII. annis eum præfuisse atque LXXIX. ætatis annos complexisse dicit. Errat quoque PETRVS MERSAEVS CRATEPOLIVS, qui in *Catalogo Archiepiscoporum Trevirensium* §. 100. ætatis LXXIX. Pontificatus LIII. annos ei assignat. Ipse BROWER. *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 318. male Johannem ne septuagesimum quidem annum attigisse scribit, deceptus, uti videtur, auctoritate TRITHEMII, qui eum annum ætatis XXII. agentem electum fuisse Archiepiscopum prodidit, contra quæ notavimus supra, ubi de die natali & de electionis tempore Johannis Archiepisc. plura disseruimus.

(c) BROWERVS loc. alleg.

rensum scriptores. (d) Literas amavit, quibus a teneris assueverat, ipsosque literatos summo favore & gratia profecutus est. Præclaram juris peritiam ejus Commentarius Juris Treverici, testatur, quem A. 1488. publici juris fecit. (e) Apud Imperii Ordines propter æquitatem suam & multiplicem rerum experientiam maxima auctoritate floruit. (f) Reprehenditur, quod grave æs alienum reliquerit; (g) quæ temporum injuriæ & cala-

Tom. II.

Dd 2

(d) TRITHEMIVS ad A. 1456. & BROWERVS loc. alleg.

(e) BROWER. *Annual. Trevir.* Lib. XIX. p. 309.

(f) PETRVS MERSSAEVS CRATEPOLIVS loc. alleg.

(g) TRITHEMIVS ad A. 1503. hac de re ita scribit: „ Reliquit Ecclesiam
 „ fatis tenuem, & ære non parum gravatam alieno, cujus inopiæ cau-
 „ sam nonnulli triplicem assignarunt. Prima fuit bellum, quod cum
 „ Boppardiensibus habuit, in quo plus quam centum florenorum millia
 „ expendit. Secunda fuit nimia ejus in alienos clementia, quippe qui
 „ multis multa contulit ingratis, & qui nihil tale vel ab eo, vel ab
 „ Ecclesia Trevirorum meruerunt. Ex cujus ore paucis ante obitum
 „ mensibus audivi: Nihil, inquiebat, magis cruciat animum meum,
 „ quam eorum ingratitude, quibus non merentibus benefeci: quoniam
 „ ecce, quos exaltavi de stercore, fecique magnos & divites, jam con-
 „ temnunt me, & partes contra me sequuntur mihi adversas. Causam
 „ deficientiæ tertiam suorum quidam Alchimistarum deceptionibus ad-
 „ scribentes, eum plus quam 30000. flor. in ea vanitate referunt ex-
 „ pendisse. Quam ipse de se opinionem suorum & novit & redarguit
 „ esse falsam, asserens, me aliquando præfente, sub jurejurando, quod

Joh. II.

mitati adscripseris. Laudandus, quod insignes Ecclesiae Trevirensis ditiones, a decessoribus oppigneratas, redemit; novisque Ecclesiam suam possessionibus auxit; (h) magnificis operibus dioecesein exornavit, arces plurimas, ruinam minitantes, refecit, alias de novo exstruxit, atque Trevirense palatium & Francofurtanum, ut & curiam Confluentinam restituit. (i) Memorabilis inprimis puteus, quem A. 1481. in Castro suo Ehrenbreitstein magnis impensis per rupes paravit; opus stupendum, cujus memoriam solenne monumentum & inscriptio hodieque conservat. (k) Idem

„ in Alchimistarum schola, ne dicam Sophistria, quingentos & non plures, magistris errorum discipulus instituendus exposuisset auri flores. Sit ita vel non sit, tribus calamitatibus pressum confat, quarum occasione pauper evasit.

(h) KYRIANDER *Annal. de Augusta Trever.* Part. XV. p. 207. & 208. BROW. *Annal. Trevir.* Lib. XIX. pag. 306. & Lib. XX. pag. 318. & 319.

(i) KYRIANDER loco alleg. *GESTA TREVIRORVM* cap. 171. BROWER. loc. cit. p. 306. & 307.

(k) Inscriptio Ehrenbreitsteinianæ arcis hæc est: ANNO DOMINI MCCCCLXXXI. VIII. MARTII JOHANNES EX ILLUSTRIBUS JACOBO MARCHIONE BADENSI ET CATHARINA LOTHARINGIÆ DUCISSA NATUS TREVERORUM ARCHIEPISCOPUS INTER PLURIMA IN HOC ET CAETERIS ECCLESIAE CASTRIS EXIMIE A SE COMPLETA EDIFICIA HOC IN LOCO SCISSIS PETRIS

salutaribus edictis disciplinam ecclesiasticam emendavit, monachos atque moniales ad severiorem vitam adegit, multaque præclara faciendis rite moribus constituit. (l) Omni gubernationis tempore, si Boppardienfes & alios minoris momento motus excipias, pacem nutrit, (m) in quoque cum finitimis foedere firmavit.

§. XI.

Enimvero jam A. 1457. Unioni Electorum accessit. (n) Fœdera.
A. 1458. cum Dietero, Coloniensi Electore, peculiare amici-

D d 3

AQUAM PRIMUS EXQUIRERE COEPIT DEMUM
POST LABORES ET SUMPTUS IMMENSOS AQUA
ABUNDE INVENTA TALITER ET FONTIS ET
CIRCUMPOSITAE TERRIS OPUS CONSUMMAVIT
ANNO DOMINI MCCCCLXXXIII. MENSE SEPTEMBRI
PONTIFICATUS SUI XXIX. EST FONTIS
PROFUNDITAS CCLXXX. PEDVM. BROW. *Annal. Trevir.*
Lib. XIX. pag. 306. alia prorsus ratione Inscriptionem hanc sistit. Ca-
tharinam quoque Lotharingicam contorte *Margaretham* adpellat.

(l) BROW. loc. cit. pag. 307. & 312. HONTHEIM. *Histor. Trevir. Diplom.*
Tom. II. num. 847. & 854. p. 440. & 449.

(m) KYRIAND. loco alleg. GESTA TREVIR. cap. 171.

(n) HONTHEMIVS loco alleg. p. 429. num. 838.

JOH. II.

tiae leges inivit. (o) Memorabile imprimis est foedus, quod A. 1462. cum Philippo, Burgundiae Duce, Bruxellis contraxit, quo Lucemburgensium ac Trevirensium ditionum securitatem mutuumque sibi auxilium pepigerunt. Triennio post Carolus, Philippi filius, Carolesii tum Comes, postea Audax dictus, huic foederi accessit, atque separato articulo Galliae Regem ab eo exclusit. (p) Neque tamen a Carolo permoveri potuit Johannes, ut bello ejus contra Gallos accederet.

A. 1465. Johannes cum Philippo, Catimeliboci Comite, (q) A. 1471. cum Gerardo Juliaci, Montiumque Duce, (r) A. 1479. cum Henrico Hassiae Landgravio, (s) foedera percussit. A. 1480. cum Civitate Trevirensi ad vitae tempus societatem iniit ea lege, ut adversus quamcunque vim utraque pars mutuum sibi praestaret auxilium; Electori in Civitatem, Civibus in Ecclesiae Trevirensis castella aditus pateret, neque Trevi-

(o) IDEM loc. cit. num. 839. p. 431.

(p) HONTH. loc. cit. num. 851. & 852. pag. 445. sqq. De foedere hoc speciatim agit HONTHHEMIVS in *Originibus Politicis Trev. sub Germanis Prodrumi* Part. I. p. 503. & 509.

(q) IDEM num. 853. p. 448.

(r) num. 860. p. 455.

(s) num. 868. p. 469.

renses unquam hostibus Electoris, domini sui ac principis, faverent. (t)

A. 1484. & 1487. Bertoldum Electorem Moguntinum, (u)
 A. 1488. Ludovicum ejusque filium Alexandrum, Veldentinos
 Principes, (x) A. 1489. Philippum Electorem Palatinum, (y)
 amicitia, mutisque sponsonibus sibi conjunxit. Quin & eodem
 anno Fœderi Suevico, quod ad tuendam pacem publicam, a Fri-
 derico Imperatore Francofurti promulgatam, Sueviæ Civitates
 nuper iniverant, focius accessit. (z) Denique tabulis peculiari-
 bus eodem tempore datis, pacis publicæ Francofurdianæ defen-
 sionem cum Sigismundo, Austriæ Archiduce suscepit. (a)

Nec prætereundum silentio, quod inter Archiepiscopos Tre-
 virenses Joannes in Chartis & Diplomatis *Electoris* titulo usus

Titulus
Electo-
ris.

(t) num. 870. p. 465. Ex fœdere hoc KYRIAND. *Annal. de Augusta Treviro-
rum* Part. XVII. p. 263. & 267. adstruere nititur, Johannem Archiepisco-
pum liberam Imperii Civitatem Treverim censuisse.

(u) HONTHEIM loc. cit. num. 874. p. 472. JO. AD SERARIUM *Rerum
Mogunt.* Lib. V. p. 797. & 800.

(x) Num. 877. p. 478.

(y) Num. 878. p. 480.

(z) Num. 879. p. 482. & DATT. *de pace publica* Lib. II. cap. 10. num. 14.

(a) DATT. loc. alleg. num. 54.

JOH. II.

est primus; quamvis ante eum Imperatores & Principes axioma-
te hoc Archiepiscopus Trevirenses ornaverint. (b) Nummos
ejus tres HONTHEMIUS (c) protulit, qui inter Badenses no-
stros comparent.

(b) HONTHEIM loc. alleg. p. 429. nota a) in fine.

(c) *Histor. Trevir.* Tom. II. pag. 885. & 890. *Groschen-Cabinet* Tom. IV. Ta-
bul. XIII. num. 110. & 111.

CAPUT